І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: 'Svoboda', 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Тел: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXIV. Ч. 76. ЦЕНТІВ 10 CENTS ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 23-го КВІТНЯ (APRIL) 1957 TWO SECTIONS (SECTION 1) No. 76. VOL. LXIV

АЙЗЕНГАВЕР ЗМЕНШУЄ БЮДЖЕТ НА 1,858 МІЛ. ДОЛЯРІВ

РЕЙБИРН ПЕРЕДБАЧАЄ ЗМЕНШЕННЯ ПОДАТКІВ ВІД СІЧНЯ 1958.

Вашингтон. — Президент Айзенгавер вислав листа до спікера Палати Репрезентантів Сема Райбирна, в якому пропонує зменшити федеральний бюджет на суму 1,342,000 долярів. В цій сумі є і 500,0000.000, призначених на військову допомогу для закордонних країн. В цьому листі Айзенгавер пише також і про те, що Конґрес може зменшити ще видатки на армію на 516,000000 долярів, так що запропонований урядом бюджет на 71,800,000,000 долярів можна б зменшити на 1,858,000,000 долярів. Деякі з цих зменшень запроєктовані були вже давніше. І так уряд рекомендував зменшити видатки на „земельний" банк на 254,000,000 долярів тому, що фармери не зголосили більшої скількости акрів до земельного банку, внаслідок чого запропонована давніше сума є завелика. Президент пропонує зменшити видатки таким способом: 1. Зменшити 500 мільйонів військову допомогу закордонові. 2. Зменшити на 200 мільйонів видатки на військові будови. 3. Видати на 254 мільйони долярів менше на земельний банк. Крім того Президент пропонує зменшити видатки на допомогу каледжам, Федеральне Крайове Будівельне Товариство та інші цілі, які можуть зачекати до фінансового року 1959. Спікер Рейбирн передбачає, що після зменшення бюджету можна буде ще на цій сесії зменшити прибуткові податки, бо очікується, що запроєктовані урядом прибутки з податків дадуть надвишку в бюджеті. Демократи вже давніше проєктували зменшення податків, але узалежнювали це від зменшення бюджету і від того, яка висока буде бюджетова надвишка. Зменшити особисті прибуткові податки проєктують таким способом, щоб збільшити звільнену від оподаткування суму, яка тепер становить 600 долярів на особу, до 700 долярів. Коли б це сталося то зменшено б прибуткові особисті податки на суму 2,500,000,000 долярів. Голова Сенатської Республіканської Політичної Комісії сенатор Стайлес Бріджес заявив, що запроєктована Президентом сума на зменшення бюджету є замала, бо, на думку цього сенатора, треба б зменшити на 3,000,000,000 долярів. Але пропозиція Президента є, на думку Бріджеса, першим кроком до того, що і уряд і Конґрес повинні думати про те, що урядові федеральні видатки є завеликі, і що їх треба конче зменшити. Лист Президента про зменшення бюджету — це відповідь на резолюцію Палати Репрезентантів, яка просила Айзенгавера про те, щоб сам запропонував, які видатки в бюджеті, і на скільки, треба б зменшити. Але Президент ще раз пригадує Конґресові, що не можна зменшувати бюджету на більші суми (дехто пропонує його зменшити аж на п'ять більйонів!), бо на це не дозволяє безпека цієї країни і цілого вільного світу.

Вилсон заповідає сповільнення продукції бомбовиків „Б-52"

Вашинґтон. — Секретар оборони Чарлз Е. Вилсон заявив на пресовій конференції, що сповільнюється продукцію важких джетових бомбовиків „Б—52". Згідно з новим пляном місячно будуть продукувати цих бомбовиків по 15, а не 20, як давніше проєктувалося. В наслідок цього 603 бомбовики типи „Б—52" будуть випродуковані на 6 місяців пізніше, ніж давніше плянувалося. Плян Вилсона на пресовій конференції підтримав і секретар летництва Доналд А. Кворлес. На сповільнення будови цих бомбовиків мало вплив і те, що розвідка принесла вісті про те, що СССР має менше число далекострільних бомбовиків, ніж давніше припускалося. Сповільнення продукції вможливить летунству купувати кращі моделі важких бомбовиків, бо ту зброю постійно поліпшується. Летунство зможе пізніше купувати бомбовики типу „Р—58", будова яких поступає швидко вперед.

ЗДА не хочуть допомагати єгипетським жидам так, як мадярським втікачам

Вашинґтон. — Заступник генерального прокуратора Вільям П. Роджерс вислав листа до трьох республіканських сенаторів Кліффорда Кейса, Ірвінґа М. Айвса і Джекоба К. Джевітса, в якому повідомляє, що американський уряд не хоче допомагати жидівським виселенцям із Єгипту таким способом, як допомагав мадярським втікачам, допускаючи їх поза чергою до цієї країни. Роджерс написав сенаторам, що уряд дозволив на приїзд мадярським втікачам до ЗДА і витратив на цю ціль 30 мільйонів долярів, бо тоді не діяв Конґрес, а зайшла була потреба негайної допомоги. Тепер закон про дозвіл жидівським виселенцям з Єгипту на приїзд до цієї країни мусів би ухвалити Конґрес, бо сам уряд не може цього зробити.

В АМЕРИЦІ

● **Президент Айзенгавер** вислав до Е. Елсона, пастора пресвітеріянської церкви, до якої він ходить на Богослуження, листа, в якому закликає вірних з нагоди Великого Тижня до „постійних пожертв і молитви", щоб ціною їх осягнути найвищу ціль людства - справедливий мир у світі.

● **В Ню Йорку** на Таймс сквері встановлено величезний кіш на сміття (16 стіп висоти), який має пригадувати мешканцям цього міста, що на його вулицях стоїть 21,000 малих кошів, у які треба кидати сміття.

● **У Мехіко Ситі** в похороні актора - ковбоя Педра Інфанте, який згинув в летунській катастрофі, взяло участь 150,000 осіб. У стовпищі, що настало під час похорону, зазнали різних ушкоджень 200 осіб, з яких 19 перебувають в критичному стані.

● **Управа** нюйоркської залізничої лінії продає вагон, у якому президент Ґровер Клівленд їздив 71 рік тому. Якщо ніхто не схоче купити цей вагон для музею, його продадуть, як старе залізо.

● **Палата Репрезентантів** стейту Коннектикат ухвалила законопроєкт про контролю народження для тих жінок, стан здоров'я яких не дозволяє бути матерями. Гадають, що Сенат відкине цей законопроєкт, як відкинув його вже кілька разів у попередніх роках.

● **З Дослідної станції** в Вайт Сендс, Ню Мексіко, повідомляють, що пробний лет сателіта землі буде відкладений з огляду на погоду.

● **В Лос Анджелесі**, Каліфорнія, засудили Брюса Далларда на 60, а Улліссеса Коллінса на 30 днів ув'язнення за те, що палили на своїх подвір'ях сміття, занечищуючи повітря в місті.

● **Комісія** Внутрішніх Справ Палати Репрезентантів ухвалила законопроєкт, що дозволяє команді армії закупити в стейті Ню Мексіко, 694.000 акрів землі, на якій відбуватимуться випробування керованих ракет.

● **Уряд просить Сенат** в цілості прийняти законопроєкт про видатки для піклування над здоров'ям індіянських племен. Уряд домагається 43.990.000 долярів, а Палата Репрезентантів зменшує цю суму на $3,990,000.

Христос Воскрес!

Гагілки в Україні

О. Олесь

О, ДЗВОНИ РАДІСНІ...

Готові будьмо! Близько час
Коли святі церковні дзвони
Благовістять нам сонця схід
І сколихнуть усі кордони.

Готові будьмо! Це не сон:
Я бачу натовпи великі,
Обійми, сльози на очах
І теплі стиски рук і крики.

О, дзвони радісні, гудіть,
Надію лийте в хорі груди...
Дивіться: в натовпі — Христос!
Дивіться: люди знову люди!

Олег Лисяк

У ВОСКРЕСНУ НІЧ

В Воскресну ніч, коли блакитна тиша
Чекатиме на вістку про Христа —
Піди над Збруч, над лиховісну річку,
Припадь там вухом до землі!..
Послухай... Гомін!..
То вітер в висохлім бодяччі,
В розвалинах засуджених домів...
Припадь ще ближче, нижче до землі.
І слух загострений пішли...
Дзвенить щось глухо.... ланцюги.
Сибір. Соловки. Всі шляхи.

Коли я шукав мотта для великоднього нарису цього року, я натрапив у збірнику віршів цей знаменитий вірш Романа Купчинського. Але перше враження склалося таке, що вірш не є „актуальний", не підходить до наших умовин і, власне кажучи, важко його вжити як мотто для статті, писаної в Америці у теперішніх часах. Ніхто з нас, в тому числі й автор вірша, не може вже припасти „вухом до землі, над Збручем, лиховісною річкою". Автора, як і читачів, вигнала світова завірюха з їхніх гнізд; той, що колись ставив червоний кордон на Збручі, поставив тепер залізну заслону впоперек Західньої Европи.

Не можемо вже припадати вухом до бодай частини рідної землі, не чуємо нічого серед гамору великого, чужого, байдужого світу. Кого цікавлять такі сентиментальні та ірраціональні помисли, як те, щоб вийти уночі над якийсь кордон і слухати, чи не чути здалеку відгомону великого Софійського, великоднього дзвона?

Колись, ще кільканадцять років тому, в наших вухах роздзвонювались не софійські, але святоюрські дзвони. Ми вже знали, ми передчували, що на довгий час прийдеться розстатися з цим могутнім звуком. З півдня, півночі і зі сходу чути було у Львові на Великдень 1944 року гомін далекого бою під Лопатином і Кам'янкою, де клали свої голови у зустрічах з ворогом вояки Першої Української Дивізії.

Певно, кожний з нас знає, що немає найменшого сенсу виходити у Великодню Ніч, іти кудинебудь в поле, кудись далеко, туди, де гаснуть вже вогні прожекторів, що світять із хмародерів і летунських майданів, де меркнуть вже вогні високих печей, перестають надривати наші очі своїм блиском неони, гудіти сирени авт — туди, де є лише тиша далеких озер чи підміських гайків. Нема сенсу йти туди у Великодню Ніч. Не припадайте вухом до землі, не намагайтеся почути дудніння дзвонів Софійського Собору та Святоюрського Храму. Вони далеко, за морями, за залізними засловами, за „ґраніцамі на замкє", за муром танків і штиків „особих войск" МВД, за смугами, що їх лишають суперсонічні „Міґ-и", патрулюючи над кордоном, за батеріями міжконтинентальних ракет...

Я знаю це так добре, і кожний з нас розуміє це без найменшого сумніву. Немає сенсу. Ніяке радіо не принесе з тієї далекої землі звуку великодніх дзвонів, ніяка пташка не перенесе на крилах через повітряні простори понад океанами привіту з лугів Білогорщі, Винник чи Давидова...

Але коли ви на хвилину зможете вирватися з твердих оков щоденности, яка накладає щодня, щохвилини, щоночі і щосвітанку на вас своє тавро, спробуйте у недільний ранок пригадати собі ці місця, що ви їх найбільше зв'язуєте з „вашим" Великоднем. Коли йде про мене, я бачу їх у цій хвилині так докладно: ось я вертаюся Краківською вулицею із Свячення пасок у Преображенській церкві, ось стає у очах мандрівка передвечірніми вулицями Львова від церкви до церкви, від Плащаниці до Плащаниці, ось розколисуються наші великодні дзвони по цілому місті, пахне ладаном і чути, як гудуть на хорах у церкві баси „Христос Воскресе! Христос Воскресе!"

Пощо ж виходити поза далеке, чуже місто так далеко від Львова? Не почуєш і так нічого, крім фабричних гудків, не заблисне ніщо, крім прожекторів і неонів. Рік за роком наші обличчя в'януть, волос сивіє, очі тратять блиск. І мені нагадується обличчя автора вірша, Романа Купчинського, і закінчення вірша, і я вірю в його правду так, як вірив у неї його автор, коли писав цей вірш:

Тоді на горах, на святих
До сонця блисне весняного
Хоч міліон добутих з піхви лез.
А дзвін — як грім:
„Усім! Усім! Усім!
Христос Воскрес!"

Юрій Таркович

КОНСОЛІДАЦІЙНА КОНФЕРЕНЦІЯ У МЮНХЕНІ

Мюнхен. — По четвертій Сесії Української Національної Ради, яка закінчилася виступом з неї ОУН, консолідаційні намагання не тільки не припинилися, але ще більше підсилились. З ініціятиви нового ВО УНР, 10 квітня в баварській столиці, в приміщенні Української Харитативної Служби, відбулася нарада представників українських партій. На нараді були представники семи українських партій, які входять в систему Державного Центру, і представники чотирьох націоналістичних партій, які в систему Державного Центру не входять. Ці опозиційні партії були заступлені своїми чільними представниками, як інж. Бойдуник і інж. Андрієвський від ОУН (Мельника), ред. Бенцаль від ЗЧ ОУН (Бандери), ред. Стахів від ОУН-УГВР (Лебедя) та п. Чорній від ОУНз (Ребета). Крім того, був представник Гетьманців - Державників інженер Нагай. Треба вважати за певний успіх вже той факт, що всі вони зійшлися і в діловому та спокійному тоні обговорили справи такої потрібної й важливої консолідації.

Наради відкрив керманич ресорту внутрішніх справ і перший заступник голови ВО, проф. Олександер Юрченко, зазначаючи, що консолідаційна справа — нелегка, але „ми будемо робити дальші спроби в цьому напрямі". Нашим завданням — сказав він — повинно бути не творення бльоків чи коаліцій, але створення консолідації навколо одного репрезентативного центру, на основі традицій визвольних змагань, внаслідок яких такий центр постав був у Києві. Без огляду на успіхи консолідаційних заходів, нам треба вже тепер створити таку атмосферу, в якій можна було б обговорювати й усувати ті розходження, що між нами існують. Треба, нарешті, припинити ті методи боротьби між поодинокими партіями і бльоками, які стоять на перешкоді договорення".

Голова Виконавчого Органу Микола Лівицький прочитав приготовану заяву ВО (текст якої надрукований в цьому числі на стор. 2-ій).

По цій заяві розвинулася широка дискусія, започаткована представниками опозиційних до УНРади партій. Представник гетьманців інж. Нагай вітає новий консолідаційний почин ВО і вважає, що „нас може об'єднати тільки ідея Української держави. Українську Національну Раду гетьманці шанують, але чому не говориться й про гетьманську державність? Гетьманці не проти УНР, але вони — проти республіканської ідеї. Інж. Нагай погоджується з тезою Виконавчого Органу, що державну форму будуть вирішувати Установчі Збори у визволеній Україні. Леґітимности Української Народної Республіки, каже він, ніхто не заперечує.

Другим промовцем був ред. Бенцаль (ЗЧ ОУН). Він також вітає ініціятиву ВО і погоджується з головою ВО УНР, що здійснити консолідаційну ідею трудно, бо „у нас існують назагал дві політичні лінії і тому доволі важко знайти спільну політичну базу і узгідненість". Представник ЗЧ ОУН не погоджується з тим, що в радіо „Визволення" і в Інституті АКВБ працюють ті самі люди, що і в УНРаді, але його група відноситься толерантно до УНРади. Ред. Бенцаль заявляє, що ЗЧ ОУН не проти того, щоб ще перед евентуальною консолідацією практично узгіднювано дії УНРади і партій, що стоять поза нею.

Представник ОУН (Мельника) інж. Андрієвський тепло вітає консолідаційні намагання ВО і з радістю констатує, що по Сесії УНРади „сталося щось нове". Видно, каже інж. Андрієвський, що новий Виконавчий Орган справу розуміє краще. Він пропонує створити спільний національний фронт, бо, мовляв, засадничої, устроєвої різниці поміж поодинокими українськими партіями таки нема. При наявності доброї волі — каже він — ми можемо дійти до порозуміння.

ОУНз (Ребета) устами свого представника п. Чорнія заявляє, що „пропозиція консолідації і замирення є новумом в праці УНРади, і тому ОУНз щиро вітає цей почин".

(Закінчення на стор. 4-тій)

Українські Великодні відправи на хвилях етеру до СССР

Ню Йорк. — У Великодню Ніч із суботи на неділю 21 квітня ц. р. радіостації „Радіо Визволення" мали передавати до Сов. Союзу великодні богослуження з української, білоруської, вірменської та російської церков у ЗДА. Українську відправу, передавану з Филаделфії, відправляв митрополит Української Православної Церкви Впреосв. Іоан Теодорович. У своїй проповіді, виголошеній під час Богослуження він висловив вдячність Всевишньому за те, що дозволив вірним його Церкви жити у християнській країні і під охороною демократичних і справедливих законів, в країні, в якій можна визнавати віру в Бога і жити згідно з його наукою. Архиєпископ Білоруської Церкви в Америці Василій, заявив, що білоруси в усьому вільному світі моляться завжди, особливо ж на Великдень, за визволення Білоруси. Парох вірменської катедри в Ню Йорку о. Качадур Ґіраґосіян підкреслив у своїй проповіді, що в дні Воскресення Христового вірменський нарід у Вірменії сповнений вірою, що темрява зими минеться і що настане світлість весни теж і для Вірменії. Великодню відправу російською мовою передавано із православної церкви Христа-Спасителя в Ню Йорку.

ЛОНДОНСЬКУ КОНФЕРЕНЦІЮ РОЗЗБРОЄННЯ ПЕРЕРВАНО

Лондон. — Наради Підкомісії Об'єднаних Націй для справи роззброєння перервано в четвер 18-го квітня до середи 24-го ц. м., щоб дати можливість головним делеґатам порозумітися з своїми урядами та дістати від них нові інструкції. В першій мірі, голова американської делеґації Геролд Стассен і голова совєтської делеґації амбасадор Валеріян Зорін заявили бажання виїхати до столиць своїх країн і звітувати своїм урядам про останню стадію переговорів про роззброєння. Цей факт коментатори сприйняли, як позитивний знак, що конференція роззброєння ввійшла у таку стадію що дійсно не є виключене якесь обмежене порозуміння щодо зредукування так званих конвенціональних родів зброї. Вказує на це головно та обставина, що совєтський делеґат не старався знецінювати і критикувати нові західні пропозиції особливо пропозицію Стассена щодо припинення продукції нового ядрового матеріялу для цілей зброєння, почавши від 1958 року. Зворот тактики Зоріна від лайок до пристойної дискусії вважається заповіддю деякої зміни совєтської політики в справі роззброєння, з тим застереженням очевидно, що завжди ще стоїть під знаком запиту проблема міжнародної системи дійсної, а не уявної контролі і що нема ніякого наближення поглядів на найстрашнішу зброю — атомову. Зорін, виступивши з промовою в Т-ві Закордонної Преси у Лондоні, знову торочив давні совєтські пропаґандивні „вимоги" про генеральну заборону вживання атомової зброї. — Геролд Стассен вже відлетів з Лондону до Вашинґтону, де має скласти докладне звідомлення державному секретареві Дж. Ф. Доллесові.

Західня Німеччина не продукуватиме атомової зброї

Бонн. — В середу 17 квітня ц. р. у столиці Західньої Німеччини відбулась спільна конференція представників уряду, війська і науковців над ролею атомової зброї в сучасному світі. Від уряду участь в тій нараді взяли міністер оборони Йозеф Штравс і віцеміністер закордонних справ проф. Вальтер Гальштайн, від військового командування — головний командант нової армії ген. Гойзінґер і командант суходільних військ НАТО у Середній Европі ген. Шпайдель, а від учених фізиків лавреати нагороди Нобля проф. Отто Ган і проф. Макс фон Ляуе та ще три чільні вчені з ділянки науки про атоми, професори Вайсцекер, Герлях і Різлер. Темою наради були, як сказано в офіційному комунікаті, „світова політична і стратегічна ситуація в атомовій добі". На цій нараді устійнено спільне становище західньо-німецької політики й науки, щоб Схід і Захід перевели розброєння, „яке звільнило б народи цілого світу від страху перед атомовою війною". Представники німецького уряду і армії заявили, що вони все одно не мали ніколи заміру продукувати в Німеччині атомової зброї, тому взагалі не було мови про те, щоб притягати німецьких вчених до продукції і розвитку тих родів зброї.

На Середньому Сході знову неспокійно

Єрусалим. — На ізраїльсько - сирійському та ізраїльсько - йорданському кордонах знову трапились „інциденти", такі відомі з минулих років. У четвер минулого тижня вперше в цьому році інтервеніювала мішана Комісія Об'єднаних Націй для справи перемир'я, і щойно на її заклик припинено перестрілку між ізраїльцями та сирійцями. Про людські втрати нічого не сказано. Йорданська чета перейшла ізраїльський кордон і вбила на території Ізраїлю одного вояка що сторожив фарму над самим кордоном, знову ж йорданське військо прогнало з своєї території чету ізраїльських вояків. Генерал Бирнс, як командант міжнародної поліції, заклав протест перед урядом Ізраїлю за спроби ізраїльських вояків переступати єгипетський кордон у смузі Ґази. Несподійна атмосфера на Середньому Сході згущена ще подіями в Йорданії. Вправді молодий король Гуссейн буцім то вийшов тим часом переможною рукою з кризи, яку затіяли були ліві проєгипетські і про-совєтські кола, проте невідомо чим скінчиться боротьба за впливи в Йорданії, яка з своїми 1,500,000 населення господарсько не є життєздатна і де найповажнішим чинником є маса сфантазованих арабських втікачів, які живуть тільки однією думкою — знищити Ізраїль.

У СВІТІ

● **У Західній Німеччині** заарештовано впродовж короткого часу вже другого вищого старшину з міністерства оборони під закидом шпигунства „на користь одної східньої держави". Його прізвища не оголошено. Перший з арештованих, коммодоре Карль Ґрафен, очікує суду за видачу таємних документів.

● **На Мадярщині** повідомлено про екзекуцію над ще двома учасниками минулорічної „контрреволюції". Таким чином комуно - мадярський уряд признався вже у виконанні 28-х присудів смерти над борцями за свободу.

● **Георґ Льоваш**, 25-річний мадярський студент в Ню Йорку в середу 17 квітня заїхав автом із двома своїми колеґами перед будинок Об'єднаних Націй і зірвав комуно - мадярський прапор, що стояв на вулиці враз з іншими прапорами держав-членів ОН. Сторожа палацу ОН впіймала його і заарештувала, а його колеґи втекли автом. Після переслухання й отримання запевнення, що він більше не повторить цієї штуки — Льоваша звільнено без кари.

● **У Південній Кореї** засуджено на смерть недавнього коменданта Другої корейської армії, генерала Каанґ Мун Бонґа, що заініціював минулого року вбивство шефа південно-корейської військової контррозвідки, генерала Кім Чанґ Йонґа. В минулорічному процесі у цій справі засуджено на смерть двох цивільних виконавців вбивства та полковника й сержанта. Дружина засудженого на смерть полковника в проханні про помилування свого чоловіка згадала, що властивим ініціятором убивства був ген. Каанґ. Після переведеної ревізії процесу полковникові кару злагіднено, а ген. Каанґа засуджено на кару смерти.

● **Нікіта Хрущов**, який саме скінчив 63 роки, зустрівши на дипломатичному прийнятті з нагоди роковин незалежности Сирії американського амбасадора Чарлза Болена і стараючись показати йому свою „сердечність", здивовано запитав: „Чому вони вас забрали звідсіль?" Болена переведено на становище амбасадора в Філіппінах. З Західнього Берліну прилетів до Москви американський військовий літак, щоб забрати його з совєтської столиці разом з ріднею і багажем.

● **Єгипетський президент Нассер** поїде цього літа з візитою до комуністичного Китаю. Підготовляючись до його приїзду, відновлюють будинок єгипетської амбасади. Єгипет перший з усіх арабських держав визнав ком. Китай і нав'язав з ним дипломатичні взаємини. Це було одною з причин, чому Америка відмовилась фінансувати будову т. зв. Асванської греблі в Єгипті: втрачено довір'я до Нассера і його політики.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street. Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЩОТИЖНЕВИЙ ІСПИТ ПРЕЗИДЕНТА

Кілька днів тому можна було вичитати заввагу одного з найчільніших американських політичних коментаторів, Артура Крока, про те, що щотижневі пресові конференції, які стали традиційним звичаєм за президентури Д. Д. Айзенгавера, є явищем без прецеденсу в історії Америки, а ми додаймо — і в історії цілого світу. Остання конференція Президента, що відбулася в середу 17 квітня, дає пречистий доказ важливости такої щотижневої події, яка знаходить широкий відгук не тільки в усій американській, але й в усій міжнародній пресі.

Ось про що була мова на цій пресовій конференції: критика старшого брата Президента, Едгара, під адресою нового бюджету ЗДА на 1957/58 рік; теперішній стан проблеми Суезького каналу і актуальна американська політика щодо спірної затоки Акаби та прав Ізраїлю на плавбу тією затокою й названим каналом; політика ЗДА щодо Середнього Сходу в зв'язку з останніми подіями в Йорданії; вивінування американських баз, зокрема в Англії, атомовими бомбами й керованими ракетами; критика Конґресу в зв'язку з зменшенням на 37,900.000 дол. бюджету Інформаційної Агенції; справа бюджету поштового ресорту і „відплатної акції" ґенерального поштмайстра Соммерфілда щодо достави листів по суботах; виборча підтримка Президента для сенатора Вільяма Дженнера з Індіяни, з правого крила Республіканської партії, здебільша опозиційного супроти Айзенгавера; проблема дальшої фармерської політики на тлі нової небезпеки зросту хліборобських надвишок („сорплос"); вигляди на успіх теперішньої міжнародної конференції у справах роззброєння в Лондоні; відношення федерального законодавства до проблеми охорони робітничого руху від небезпеки такого роду зловживань, які виявились в юнії шоферів, — і багато інших.

Вже тільки цей короткий перелік найважливіших справ з останньої пресової конференції яскраво вказує на різнородність її тематики і на важливість заяв Президента. 227 представників преси зібралися минулої середи, закидаючи Президента питаннями з різних ділянок внутрішньої і закордонної політики, відповідь на які вимагає глибокої поінформованости та фахового знання. І так кожної середи. І майже не буває випадку, щоб Д. Д. Айзенгавер не дав на те чи інше питання ясної відповіді. Правда, в деяких справах він відсилає до керівників окремих ресортів, або звертає увагу на скомплікованість проблеми, що вимагає з'ясування правниками, знавцями хліборобських справ чи знавцями природних, земних багатств. Але й у відповідях, в яких він покликається на ресортових секретарів, є теж мериторичний зміст. Ось так, напр., запитали Президента, чим він керувався, признаючи Скота МекЛавда, контроверсійного урядовця державного департаменту, амбасадором в Ірляндії. Президент відповів, що зробив це на наполегливу рекомендацію державного секретаря Доллеса. В іншій відповіді він підкреслив величезне значення Стратегічної Летунської Команди для оборони країни, але виключив потребу для неї встрявати в кожну льокальну війну; він дав вимінальну відповідь на питання про підтримку для сенатора Дженнера, пригадавши журналістові, що до виборів 1958 року ще багато часу; звернув увагу на трудність будови шляхів у ЗДА з уваги на конечність узгіднювати законодавство з стейтовими законами; підтримав ґенерального поштмайстра в його спорі з Конґресом за бюджет, ствердивши, що розпорядки Соммерфілда отримали були його, Президента, згоду; покликався на оптимістичні заввагм Гаролда Стассена з Лондонської конференції роззброєння, але був дуже обережний у висловлюванні власних прогноз.

З відповідей Президента видно, що він свідомо в одних справах відповідає ширше й детальніше, інші збуває кількома словами, не бажаючи дальшої розмови на цю тему. В одному й другому випадку має на увазі важливість чи другорядність проблеми. Так, напр., у справі Суезу, Середнього Сходу, порозуміння з Мекмілленом про постачання Англії керованих ракет — Президент говорив широко, цитуючи дати й факти міжнародних договорень. І, навпаки, відповів кількома словами, які викликали сміх у журналістів і усмішку в нього самого, коли спитали про висловлену публічно критику його брата Едгара під адресою його бюджету: „Едгар критикував мене вже тоді, коли я мав п'ять років"...

До відповідей през. Айзенгавера прислухається весь світ, бо він найавторитетніше з'ясовує становище ЗДА в найбільш актуальних міжнародних справах. І на кожній з тих конференцій президент Айзенгавер здає перед публічною опінією світу іспит політичної зрілости своєї власної, свого уряду і всього американського народу.

Гр. Лужницький

БІБЛІЯ — ІСТОРИЧНЕ ДЖЕРЕЛО

Задивлені у політичні події, ми поневолі не звертаємо уваги на бої, які вібуваються між двома світоглядами, тобто ідеалістичним і матеріялістичним, не тільки у політиці, але може навіть сильніше й глибше на фронті літератури й науки. Головно ця остання є сьогодні під сильним обстрілом матеріялістичного табору, який, незалежно, по волі чи по неволі, промощує шлях комуністичним ідеям.

Тереном завзятого бою у філософії є тепер Англія, де й матеріялістичний і ідеалістичний табори стараються усіма можливими науковими доказами повалити один одного, сягаючи, звичайно, до основ, тобто до походження людини. Тереном не менш завзятого бою у літературі є Франція і частково Німеччина, куди знову сягають сильні впливи комуністичних центрів, посилених СССР.

І ось у допомогу як науці, так і літературі прийшла археологія. Останні відкриття не тільки підсилили ідеологічний табір, але й завдали великого удару всім прихильникам матеріялістичного світогляду, для яких, напр., Біблія, тобто Старий Завіт, був звичайною збіркою старожидівських леґенд без ніякої історичної вартости.

А тим часом найновіші археологічні відкриття ствердили незаперечно, що в основу Біблії лягла історична правда, Біблія сьогодні є не тільки джерелом історичної вартости, але й історією народу у правдивому значенні цього слова.

Археологічні (як врешті й інші) відкриття щоденна преса нотує тільки коротенько, або — залежно від табору — не нотує зовсім. І тому мабуть, щоб зацікавити широкий загал найновішими археологічними відкриттями, поданими із журналістичного боку, появилася у 1956 р. незвичайно цікава книжка (майже рівночасно у трьох мовах, німецькій англійській і французькій) Вернера Келлера „Біблія як історія".*

Келлер — журналіст, він на усі відкриття дивиться оком журналіста, тобто бере до уваги те, що є цікаве не для науковців, а для широкого загалу. Що більше, його цікавлять найбільше ті речі, які були дотепер заперечувані, тобто вважалися леґендою чи фантазією, і таким чином його книжка має посмак навіть своєрідної сенсації. Келлер не старається давати якоїсь синтези, врешті й сам признає, що дотепер невідомою і нерозв'язаною загадкою є, напр., причини упадку ізраїльського народу або як цей малий нарід міг пережити такі могутні колись державні устрої й т. ін. Хоч археологія уже дала вияснення на багато історичних загадок, цісі загадки годі розв'язати, і залишається тільки одна відповідь: ізраїльський нарід спасла тільки віра в єдиного Бога.

Знищення Содоми й Гоморри сьогодні науково стверджене: археологічні розкопи відкрили останки цих міст на дні Мертвого моря. Була це геологічна катастрофа, здогадно землетрус, під час якого провалився великий шмат землі на південному березі моря. Підземні вулькани викликали такі сильні, насичені сіллю, тумани, що все живе змертвіло. І тому Лотова жінка, яка оглянулася і задивилася на цю страшну катастрофу, обернулася у стовп соли.

Також зовсім не є леґендою манна в пустині. В синайській пустині досьогодні появляється манна, — рід солодкого соку, що його виділяють пустинні рослини вранці і ввечері. І досьогодні підземні води збираються під синайськими скалами, і вистачить сильно вдарити палицею (чи лопатою), щоб виступила вода, так, як це за 1290 років до Христа зробив Мойсей. Натомість походження Мойсея ще й досі не вияснене. Ім'я його єгипетського походження, а вістка про те, що його немовлям знайдено в кошику на водах Нілу, нагадує таку ж леґенду про походження Сарбона, засновника семітської династії Аккад з 2360 р. до Христа. Та незалежно від цього Мойсей врятував не тільки фізично, але й духово ізраїльський нарід: він під карою смерти забороняв одружуватися ізраїльтянам з чужинками, головно із моавитянками (які, згідно з археологічними відкриттями, належали до найкращих жінок світу), беріг пильно віру в єдиного Бога і свій нарід сорок років вів до обіцяної землі, Палестини, тобто так довго, аж поки не вимерли два покоління, народжені в єгипетській неволі, — ті покоління, що мали „комплекс раба".

Назва „Палестина" филистинського походження. Накинули її світові римляни, навмисне, щоб нагадувати жидам їх відвічних ворогів, жорстоке плем'я филистинів. Назва „біблія" походження фінікійського. У бібліотеці колишнього царства Марі (існувало воно над горішнім Євфратом і Тигром; відкрив його існування після довголітніх археологічних дослідів проф. А. Парро; Келлер догадується, що Авраам походив із царства Марі, а не з міста Ур, столиці сумерійської держави), де дотепер відкрито найбільшу збірку табличок, що сягають 3.000-го року до Христа, часто згадується фінікійську пристань Біблюс, яку то назву перейняли греки на означення „книга".

Книжка Келлера „Біблія як історія" написана так цікаво і подає стільки інтересних подробиць, що не диво, що англійська преса назвала її „одною з найбільших публіцистично-наукових сенсацій останніх років". Та незалежно від того, вона не тільки підважує, але й в більшості розбиває усі „докази" науковців, мовляв, Старий Завіт — це плід фантазії і збірка леґенд. І неначе стверджує правдивість євангельських слів, що коли люди не говорять правди, то починає говорити про правду каміння.

* The Bible As History, Archeology confirms the Book of Books by Werner Keller. Translated from the German by William Neil, M.A., B.A., Ph.D. London, Hodder and Stoghton, 1956. Сторін 429 і 20 таблиць.

Ярослав Курдидик

АМЕРИКА ПЕРЕНЕСЕ ВОЄННУ ІНДУСТРІЮ ПІД ЗЕМЛЮ

На американському акційно-торговельному ринку появляться, мабуть, уже в найближчому часі в продажу „шери—акції" нових мультимільйонових підприємств-велетнів, про які навіть не здогадувався у своїх фантастичних повістях Жюль Верн...

Подивугідний розвиток атомової зброї найрізнородніших видів, а в тому числі керованих ракетних стрілен став за причину того, що ЗДА переведуть у найближчому майбутньому радикальні реформи й редукції у живій людській силі, коштом вирівняння їхньої сили атомовою зброєю масового застосування з неуявним засягом нищівности. Для прикладу варто згадати, що одна лише батерія відповідно розставлених атомових гармат середнього калібру може відомим в артилерії „запоровим вогнем" цілковито сплюндрувати смугу території на десять миль ширини й пів милі глибини. Ця неймовірна у своїй потужності атомова зброя, при несподіваній атаці, загрожує воєнній індустрії комплетним знищенням, й тим самим може спочатку війни спаралізувати відплатну атаку.

Ось чому американський оборонний провід хоче забезпечити спеціяльні галузі своєї воєнної індустрії так, щоб, не зважаючи на всякі, навіть найбільш траґічні випадки, вона була б у спромозі діяти безперебійно і бути готовою до того, як кажуть воєнні фахівці, „остаточного, серійного й вирішного смертоносного удару по всій території ворога"...

Минулого місяця Пентаґон розіслав до 8 тисяч різних воєнних продуцентів середньої величини книжку, в якій, після ядерного з'ясування „атомової дійсности", що загрожує також і ЗДА, ставить запити й просить піддати думки, яким то чином буде найкраще і найдоцільніше розв'язати таке грандіозне питання, як перенесення у глибоке підземелля окремих галузей найважливішого важкого, воєнного промислу.

І справді, як і куди перенести такі мамутові фабрики, як „Амерікен Машин енд Фондері Ко.", деякі цехи „Дженерал Моторс", Форда, „Катерпелер Трактор Ко" або хоч би одну із багатьох велетенських фабрик літаків чи електронічної промисловости, які у воєнній продукції є „вітальним і невральгічним стрижнем"?..

Досить великі осяги у розбудові „підземної промисловости" мають німці, англійці і шведи. Є вістки, що большевики також розпочали переносити у підземелля в Уральських горах дещо з воєнної індустрії. Швеція і Англія мають готові підземні приміщення на десятки квадратових миль, а Німеччина задумує приступити до використання тих підземних споруд, які залишилися їй ще з останньої війни.

Американський воєнний промисл має щодо цього далеко більші можливості, як би це могло на перший погляд здаватися. Поруч нечинних вже копалень, які мають сотні квадратових миль підземної площі, є в ЗДА чимало просторих печер у Скелястих горах, з таким могутнім камінним покровом, що його не може пробити найбільшої сили атомова бомба. Всі ці дотеперішні неужитки у найближчому вже часі можуть вийти на ринок, при чому ціна їх буде тим більша, чим недоступніші є вони для атомової зброї.

Головна Армійська Інженерна Команда знайшла вже коло 500 печер та залишених копалень, які своїми розмірами, конструкцією та геологічною структурою можуть підходити для того, щоб у них перенести необхідну для державної оборони індустрію. Пересічна температура у всіх тих майбутніх фабриках 60-70 ступнів, усі вони відносно сухі, а їхня камінна стеля не тонша за 150-300 стіп.

Деякі фахові коментатори ставлять з цього приводу питання: Якщо ЗДА стоять в обличчі такої загрози, що мусять переносити свою воєнну індустрію під землю, то тоді з цією справою треба поспішати і перевести її скоріше, як це міг би зробити з своєю індустрією ворог. Легко сказати — кажуть коментатори — переносімось у підземелля. Алеж у парі з цим постає друга велетенського маштабу, проблема масового перенесення фахових робітників, які працюватимуть у майбутніх підземних фабриках.

Це факт, що для людської винахідливости немає ніяких перешкод, особливо тепер, коли стоїмо напередодні використовування атомової енерґії як погінної сили. Фахівці уклали вже навіть приблизні кошториси побудови цих майбутніх підземних підприємств, і з їхніх обчислень виходить, що коштуватимуть вони на 20-30% дешевше, як такого самого типу наземні підприємства. Зокрема набагато дешевше, як коштувала війна у Кореї або удержання миру „за всяку ціну", що продовжується у безконечність.

Вони також твердять, що це у величезній мірі спростить для ЗДА їхню мирову місію, коли світ дізнається, що військова індустрія З'єднених Держав, перейшовши у підземелля, є незнищимою і завжди готовою виграти в майбутньому зударі на користь вільного світу.

ТИ ПРИЙШОВ ДОДОМУ...

Ти прийшов додому із роботи,
І обід закінчила сім'я.
А дружина,
кинувши турботи
Дивиться на тебе і сія.

Не спіши відходити із дому,
Подивись,
як світить в неї зір.
І не згадуй про свою утому,
Бо й дружина стомлена
— повір.

А візьми її за теплі руки, —
Хай оце для тебе вже старе...
Може в час цей
для години розлуки
Серце в серця полум'я бере.

ЮРІЙ ГОЙДА

УНРАДА І СПРАВА КОНСОЛІДАЦІЇ

Заява голови Виконавчого Органу Української Національної Ради М. Лівицького на нараді українських політичних партій і установ, скликаній Виконавчим Органом у м. Мюнхені 10-го квітня 1957 року.

Запрошуючи на нараду всі українські політичні середовища для обговорення справ загальної консолідації, узгіднювання напрямних зовнішньої політики та налагодження взаємної толерантности, — Виконний Орган УНРади є свідомий того, що він піднявся тяжкого завдання — саме в цей момент. Бо результатом ТУ-ої Сесії є виступ з УНРади ОУН, себто ніби послаблення УНРади. А тому легко можна зустрітися з закидами, що ми не є покликані, приміром, до спроб творення загальної консолідації, оскільки ми не мали змоги втримати бодай те об'єднання, що існувало протягом майже 9-ти років. Однак, УНРада, як установа і, перед усім, як об'єднувальна ідея, залишилася непорушною, хоч виступ ОУН і є для неї болючою втратою. Тому ми й надалі не полишимо нашого, так би мовити, об'єднувального завдання серед української спільноти. В даний момент перед нами є три аспекти цієї справи, що на них ми просимо представників політичних організацій звернути свою увагу.

Перше — це справа загальної консолідації, об'єднання в рямках УНРади. Хоч це вже забагато разів повторювалося, але я мушу заявити ще раз, що двері УНРади відчинені для тих політичних організацій, що до неї не належали, або з неї виступили.

Недавно преса середовищ, що стоять поза УНРадою, повторила свої застереження проти того, що УНРада є пов'язана з традиційним, леґальним Державним Центром Української Народної Республіки. Бо це пов'язання не має, мовляв, юридичної підстави і воно не має підтримки і зрозуміння ані серед українців, ані серед чужинців.

Я не можу, очевидно, в короткій заяві обґрунтувати юридичні підстави існування Державного Центру УНРади. Хочу тільки вказати на те, що це ж, власне, представники совєтської України, а тим більше совєтської Москви, та також російської еміґрації, твердять, що екзильний уряд УНР не має під собою жадних юридичних підстав. Відмовляючись від нашої державницької екзильної організації, ми, тим самим, зводимо себе на становище тих, що борються лише проти режиму, а також — і це дуже важливе — даємо арґументи російським т. зв. непередрішенцям, які твердять, що волевиявлення українського народу в справі своєї самостійної і соборної держави ще не було, а тому ця справа має бути рішена в майбутньому плебісцитом. Українська справа мусить іти вперед, а не назад. Відмова від державницького характеру УНРади, зведення її до рамок якогось національного комітету було б безумовно, величезним кроком назад.

Я не думаю, щоб загал української спільноти був проти УНРади, як, власне, складової частини Державного Центру Української Народної Республіки. Святкуючи щороку свято Самостійности і Соборности 22-го січня, українське громадянство у цілому вільному світі підтверджує свою вірність державницькій ідеї Української Народної Республіки, скріпленій актами 22-го січня 1918 і 1919 років. Це виявили й усі українські політичні організації в 1948 році, приступаючи до УНРади. Один лише СГД не погодився тоді вступити до УНРади, хоч і він мав усі до цього можливості, бо ж Тимчасовий Закон, на якому опирається УНРада, стверджує, що Установчі Збори в майбутній незалежній Україні встановлять остаточно назву, форму й устрій Української Держави. На еміґрації ж було просто не до помислення міняти державну концепцію Української Народної Республіки, як останньої леґальної форми Української Державности. Коли йде про заклики ПАУК, УККА або КУК об'єднатися на базі Української Національної Ради, то згадані українські централі мали на увазі УНРаду, як складову частину Державного Центру, бо ж іншої УНРади взагалі немає.

І, врешті, хто і коли ствердив, що існування екзильного українського уряду шкодить нашій справі серед чужинців? Це не відповідає дійсності. Там, де чужинці не можуть підтримати тих чи тих українських побажань, нічого не допоможе, коли в їх імені виступатиме якийсь комітет. Але там, де українцям можуть піти на руку, нічого не шкодить, коли від них говорить, наприклад, ВО УНРади, що, в нашому розумінні, є екзильним українським урядом. Зате ми напевно знаємо, що в багатьох випадках наявність українського екзильного уряду нам допомагає. А може колись прийде такий момент, що за екзильним урядом будуть шукати — цього, здається, і дехто з наших опонентів не виключає. Як же виглядали б українці, якби вони самі ліквідували те, що може бути для них, у певних обставинах, великим плюсом: свій леґальний, екзильний уряд.

Є ще деякі арґументи, що їх виставляють проти приступлення до УНРади, а саме: кількість мандатів для поодиноких організацій, а також політика ВО УНРади по відношенні до Американського Комітету Визволення від большевизму. Перший арґумент немає істотного характеру: бо ж на еміґрації, де справжні вибори не можливі, йде не про взаємне переголосування, а про можливості льояльної співпраці, де принцип домовлення повинен відігравати рішальну ролю. Що ж до атак на ВО УНРади з приводу його ставлення до АКВБ, цієї — треба це підкреслити — чужинної американської установи з добрими, в основі, інтенціями, бо в бажанням допомогти всім поневоленим народам в їх боротьбі проти комуністичного гніту, то я мушу ствердити цілком простий факт, що АКВБ має свої політичні напрямні і свої практичні завдання, а Державний Центр УНРади має теж і свої, інші, політичні напрямні, і свої, інші від АКВБ, практичні завдання. Я не буду входити в те, чому АКВБ, як американська установа, стоїть на позиціях непередрішенства і в чому ці позиції не збігаються з нашими. Це загально відомо.

(Закінчення на стор. 3-ій)

Ф. Мелешко

ВЕЛИКОДНІЙ ПРИМИРОК

(Згадка)

У 38-му запасовому батальйоні під командою щиро-русского патріота, малороса полк. Водяги, що був розташований у м. Радомі, в квітні 1915 року переведено в приспішеному порядку випуск підстаршинського вишколу. Правда, не весь склад покликано до випускового іспиту, а тільки тих, що рахувались непокірними і не надавались на думку начальства для кадрового підстаршинства. Між такими опинився і я. По випуску сяк-так обмундирували, дали наплечники, рушниці, казанки; всім до боків учепили лопаточки, а мене нагородили, ніби, як найбільшого, тяжким рискалем з довгим держаком, що при поході все стукав по п'ятах. [illegible] до маршової сотні і десь за тиждень перед Великоднем пішки погнали на фронт.

Мабуть, була велика на нас потреба, бо від світанків до смерків гнали польським бездоріжжям, під частими весняними дощами. Пройшли через заболочене місто Кельці, минули різні інші містечка та села і саме в Білу Суботу притьопались до Нового Корчина, де містився штаб 75-ої пішої дивізії, 31-го корпусу, яким командував також русский патріот, малорос, дуже великий на зріст, генерал Мищенко. Тут нашу маршову сотню, понад 300 солдатів, розділили по чотирьох полках. Мене з іншими приділили до 298-го Мстиславського полку. Цим полком тоді командував бравий полковник Субботін. В скорому часі його підвищили до ранґи генерала. Між іншим, недавно в часописах згадувалось, що в Парижі заарештовано за шахрайство 90-літнього московського генерала Субботіна. По літах і ранзі це якраз і міг бути отой самий командир полку.

При перевірці, довідавшись, що я вийшов із підстаршинського вишколу, „потішили" мене тим, що скоро із звичайного солдата підвищать у єфрейтори, якщо моя поведінка на фронті буде кращою, як була в підстаршинській школі, а далі, мовляв, досягну звання молодшого, а потім і старшого унтерофіцера! Це, звичайно, мало б статися при тій умові, коли мене зразу на фронті не вб'ють. Я ж на всю цю війну мав свою власну вовчу думку...

Перед вечором коло костелу (православної церкви не було ні в цьому Новому Корчині, ні в тому Старому Корчині, що був під самим фронтом) священик посвятив паски, крашанки, ковбаси і сало. По відповідній порції видали нам свяченого, а найщиріше обдарували нас набоями, уділивши по 200 штук. Відпочивали ми на майдані коло костелу та розглядались аж поки не стемніло. А потім заявили нам, що маємо ми вирушати на фронт у першу лінію. Не тільки в мене, а, певно, в усіх новаків по тій команді душі опинилися в п'ятах... Всі зідхали, деякі хрестились, а підстаршина, що мав нас запровадити до окопів, потішав: „Не бійтесь, чорт страшний, поки людина не перехреститься. На фронті не всіх убивають, а ті, що залишаються живими, скоро звикають, і їм робиться не страшно". І попровадив нас якоюсь яругою. Тут уже раз-у-раз свистіли кулі над головами, а ми тільки те й робили, що припадали до землі. Ми тоді ще не знали, що вояк, у якого влучає куля, свисту її не чує, бо летить вона скорше за звук.

Під горбом коло якоїсь землянки нас зупинили. Мешкав у ній батальйонний командир також малорос, капітан Злотницький. Видно, з його наказу нас розпорошили. Мене і ще декількох приділили до 13-ої сотні, до тої чортової черги, яка нікому не віщує добра. Перебрав нас під свою команду вже безпосередній начальник, унтер, і попровадив якимсь ровом в розташування сотні. Радив прихилятись, бо вищим на зріст, а в тому числі й мені, куля може зразу заглянути до голови.

Нам уже відомо було, що проти наших стоять австрійці. Вони, хоч і рідко, але все попахкували з рушниць. Час від часу вистрибували ракети, які, поволі спадаючи, своїм блакитнуватим світлом дуже добре освічували міжокопний терен. Часом вискакувала й „наша" ракета, московська. Летіла дуже високо, там десь лускала, і тоді повільно спускався золотистий жмут зірок, але освітлюючого ефекту з того не було ніякого.

І ось остання точка нашого походу. Унтер відхиляє якусь брудну запону і велить заходити. Ми опинились у приміщенні, що звалося „бліндаж" — хоч була це насправді звичайна яма, зверху прикрита деревом і присипана землею. Долівка „бліндажу" встелена була потертою соломою, а десь у куточку блимав каганець. Декілька солдатів спали, чи так собі лежали на долівці, пообнімавши своїх „наречених" — рушниці. На фронті, в передовій лінії, „христолюбиві воїни" не сміли випускати з рук те добро.

Та все таки у цій фронтовій ямі мені краще показалось, як я собі уявляв першу лінію. Розгостився на вільнім місці. Запитами ніхто не турбував. Один тільки солдат буркнув: „Ага, зелені з'явились"... (Значить, новаки, недосвідчені). Я вгрівся і скоро, змордований довгою подорожжю, заснув.

Але довго відпочивати не довелося. Чотовий командир звелів вилазити з ями до рову. Припровадив до якоїсь дірки (бійниці), показав, як треба тримати рушницю та пильно дивитись у ту дірку. Наказав, як тільки побачу австріяка, стріляти на нього.

Ніч була немісячна, але зоряна. Притискав досить сильний морозець. Треба було отак вартувати дві години. Мене зразу почало трясти, може не так від холоду, як від того, що ось я перед самим Христовим Воскресенням, чого доброго, мусітиму стріляти на якихось невідомих мені людей, або ті невідомі поцілять мене кулькою.

По якомусь часі почувся спів: „Христос воскрес із мертвих, смертю смерть поправ"... Спочатку не вірилось у реальність цього. Може це тільки звукова галюцинація, але „Христос Воскрес" — спів на два голоси — все наближався. І я вже не відчував холоду, перестало мене трясти, тільки самі собою сльози потекли з очей. Ось уже прямо до мене обізвався священик: „Христос воскрес, христолюбивий воїне!.." — „Воістину воскрес!" — ледве відповів я крізь придавлюваний плач. Священик у золотих ризах з кадильницею в руці пішов далі окопами.

До цих окопів задня похідна кухня не могла наближатись — австрійці всі підступи обстрілювали з гармат, і тому варену страву та все необхідне підвозили ночами. Так оце й на Великдень, коли в мене ще не висохли сльози від зворушливого „Христос воскрес", сказали мені підставити казанок і в нього насипали густого рижового супу з м'ясом. Я поставив казанок у бійницю, „розговівся" і продовжував виконувати службу „царю, Богу і атечеству"...

Того 1915 року, як і цього 1957 року, православне Христове Воскресіння припадало разом з римокатолицьким. Мусів би бути хоч на цей Великий день на землі мир і в чоловіцїх благовоління. Але як тільки зійшло ясне сонце і заіскрився іней на просторі між двома ворогами, — австрійські гавбиці почали посилати свої смертельні привітання. Били по наших окопах, а ми дрижали разом з землею. Почуття було в нас таке, що ось коли не поцілив цей набій, то дру-

(Закінчення на стор. 4-ій)

ВСЯ ВЕЛИКОДНЯ ПИСАНКА НА ДОПОМОГОВІ ЦІЛІ ЗУАДКОМІТЕТУ

ПОЖЕРТВИ ВИСИЛАТИ БЕЗПОСЕРЕДНЬО ДО ЗУАДК У ФІЛАДЕЛФІЇ: UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE, P. O. BOX 1661, PHILADELPHIA 5, Pa.

ВЕЛИКОДНІЙ СПОМИН ІЗ ГУЦУЛЬЩИНИ

1944 рік. Хто його не пам'ятає і не згадує?

Надходила весна. Народ тішився весною та близькими вже великодніми святами. Та цей передсвяточний настрій заколочував гуркіт гармат, пожвавлений рух літаків та пересування німецьких військ на захід — назад, хоча фронт ще ніби тримався.

Поза цим, життя плило нормальним ходом і люди з призвичаєння приготовлялись до свят, як хто міг, та як дозволили обставини.

Німецьких жандармів та поліціянтів разила присутність в околиці молодих хлопців. Заздрісним оком дивились вони на тих юнаків, що, мовляв, сидять тут, а там, в райху, так потрібно робітної сили. Люди пояснювали, що це — лісоруби, які вирубують та вивозять дерево, що його опісля відсилається до райху. Така відповідь заспокоювала німецьку владу.

І мене змусили вдома приготовити дещо до свят. Я мав „обробити" мельника, щоб змолов пшениці на паску. Дістав дозвіл на змелення 100 кг. муки, а віз до млина чи не вп'ятеро більше. Щоб мельник „не завважив" нумера на дозволі, запленталась у возі літрівка горілки-бонгу.

Ідучи вчасним смерком до млина, побачив я гурт людей, що йшли цивільним кроком несучи на плечах торби. Капелюхи у деяких насунені були на очі, інші, що мене видно знали, моргали у мій бік, а деякі ніби не пізнавали мене.

Поки доїхав до млина добре таки стемніло. Мельника у млині не застав — був у себе вдома, як сказав його помічник. Ми позносили мливо до млина і я, взявши літрівку під пахву, помандкав до мельникової хати. Хоч дорога була не така далека, але йти було тяжко, ноги грузли в болоті. Запала вже ніч і я час від часу присвічував собі дорогу лямпкою.

Нагло чую різку команду: „стій!". Я став. „Згаси світло і відвернись лицем від дороги!" Я зробив і це. Попри мене перейшов гурт людей і за якийсь час я знову почув: „Іди собі своєю дорогою!" Я пождав ще хвилину і пішов до мельника. Були це хлопці-лісоруби, що їх населення звало „зеленими", бо перебували постійно в лісах і лише зрідка сходили на доли.

Життя плило, колесо воєнних подій котилося далі, фронт посувався на захід. Німецьких поліціянтів видно щораз рідше, а „хлопці" щораз частіше заходять до села. Їх зв'язок з населенням був дуже добрий. Там, де „хлопцям" не можна було показуватись, старі діди чи баби „знаходили потребу", щоб літи до лісу та розвідати чи передати щось їм. А „потреба" завжди знаходилась: у того худобина захворіла і треба побачити чоловіка, який вміє порадити, інші мають щось заміняти.

Коли б стороння, незнайома людина хотіла від цього діда чи баби щось довідатись, то по балачці з ними прийшла б до висновку, що у них „не всі вдома". А саме ось такі діди, баби чи навіть дітваки робили часто неоцінені прислуги „хлопцям"

Одного разу ввечір привезли мене до одного села. Коли я вже впорався зі своєю справою і хотів від'їздити, почали мене затримувати. Кажуть: „Зараз, зараз, хай ще коні відпічнуть". Далі сказали, що чекають на когось, щоб мене відпровадив, бо ж тепер, мовляв, небезпечно вночі їздити. Я відмовлявся, казав, що не боюсь, охорони мені не потрібно, а люди мене чейже знають.

Враз почувся тупіт у сінях, відчинилися двері і в кімнату ввійшло кілька чоловіків з крісами і поздоровили нас на військовий лад „Слава".

Почалась балачка, і я пізнав по голосу людину, що скомандувала мені у цьому ж селі пару днів перед тим: стій. „І я теж пригадую собі ваш голос, вибачте, що не пізнав вас," сказала мені ця людина і по хвилі додала: „Ніч має свої права, а нам треба бути обережними." Я переконав хлопців, що заїду щасливо без „асисти", і на тому стало.

Що я бачив тієї ночі, про це вже іншим разом. Тієї ночі ах роїлась околиця від наших хлопців.

Воєнні події котились своїм порядком. Вдень порядкує німецька влада, але під вечір німці виїздять автами до міста, до гурту ночувати, бо там безпечніше. А вночі урядують „хлопці", або як звали їх „зелені". Німці, звичайно, вимикали зустрічі з ними, а коли мусіли робити облаву на „бандитів", то ходили собі полями або коло хат, але у ліс боялися заглядати. А повернувшись з облави писали рапорт: „Ми шукали, одначе не бачили ні одного бандита".

Я залишив своє житло і переїхав у родинне село, де прийшлося святкувати Великдень.

І неоглянувся, як у гаморі перелетіли свята, бо рідня змовилась поміж собою, щоб мене „заговорити" так, щоб я не мав і часу подумати про своє гніздо, яке мусів покидати. Народ бавився, гомонів про це і про те, а тим часом щось страшне висіло в повітрі. Хлопці в міру потреби змінили місця свого побуту — пересувались. Вони пішли далі у гори і святкували Великдень у мальовничому, як писанка, гуцульському селі. Дівчата заздалегідь повишивали їм сорочки, поплели светери та капчурі, ґазди дали святочного строю, щоб леґіні були красно вбрані.

На Великдень рано-раненько все, що здорове, рушило з ґрунів у село в прекрасній гуцульській ноші, несло паски та „прочія сніди" у випалюваних та різьблених пасківниках, — ці на плечах у бесагах, інші у тканих скатертях. На конях у село не їхали, бо коні у війну — лакома річ, а ще для мадярів, які тягнули від селян що попало під руки. Бували випадки, що коли люди не хотіли давати себе грабувати, мадяри навіть вбивали невинних.

Мадярська військова частина, що стояла тоді у цьому селі, занепокоїлась, побачивши стільки народу і почала не пускати, а то й розганяти людей. Вияснення священика дещо допомогло. Людям дозволили йти до церкви, одначе мадяри задержали поготівля, скерувавши з віддалі 200-300 метрів свої кулемети на церкву. Мадярські старшини зайшли навіть у церкву, і парох ради спокою запросив їх на свячене до себе.

Народ, побачивши, що все ніби в порядку, пішов на відправу. А хлопці, що з гіркого досвіду знали мадярів, пішли нібито дивитись на військо. Почали до жовнірів балакати, розпитувати їх. Найчастішою відповіддю було відоме всім „нем тудум". Приглядаючись нібито до зброї, хлопці зблизилися до жовнірів, що дивилися з резервою то на глядачів, то на свої кріси, скеровані на церкву.

Богослуження скінчилося. Люди почали розходитись, і гурт хлопців, що стояли коло мадярів, почав теж рідшати. Один з леґінів, відійшовши від гурту, сказав до старого гуцула: „Хай би лише цей мадяр спробував нахилитись до кулемета. Моя рука була готова, а палець аж затерп на язичку пістоля. Я навмисно стояв так близько коло нього".

Припускаю, що коло кожного мадярського кулемета були хлопці з руками у кишенях та пальцями на язичках, а може й з смертоносними металевими писанками у кишенях.

Відступили леґіні від нашої гуцульської традиції — завершити свячення пасок стрілянням пасок з пістолів, що їх носили колись за поясом чи у дзьобенках. Зате тримали пістолі заховані, готові до стрілу, щоб не дозволити непроханим гостям зробити нашому народові криваву купіль у таке велике свято.

Гей хлопці, хлопчики! Де ви тепер обертаєтесь? Скільки з вас осталося ще поміж живими? Чи вберетеся цього року у вишиване біле плаття, дзьобенки та крисані, чи зберетесь коло церкви, на нашій прегарній та дорогій нам усім Гуцулії?

Гуцул

Мих. Ситник

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Вже там мабуть закінчилась Всеношна,
Бо зорі-свічі капають з небес.
І з серць, немов з в'язниць, непереможно
Зриваються слова: Христос Воскрес!

Вони летять, затаєні й відверті,
Такі легкі і теплі, ці слова,
І вже не страшно людям навіть смерти,
Ні каторги, де буря льодова.

Хоч і не дзвонять дзвони на Софії
І не шумлять прапори на Юрі,
Але в душі світлішають надії,
Як промені весняні угорі.

Чиясь там мати виглядає сина:
Вже — писанки і паска на столі,
І нас усіх чекає Україна —
На розговіння на своїй землі.

Прощаємо гріхи один одному,
І з наших душ, мов лід тяжкий вже скрес.
Доносяться, аж з Краю, аж із дому
До нас святі слова: Христос Воскрес!

1957 р.

Наукова подорож д-ра Богдана Кобилянського з Бразилії до ЗДА

Українське громадянство провінції Парана та й всієї Бразилії дізналося про приємну для себе новину. Часописи країни, одні докладніше, інші коротше, повідомили про наукову подорож д-ра Богдана Кобилянського до ЗДА.

Відрадно читати українцям, як бразилійська преса справедливо називає д-ра Богдана Кобилянського „видатним фахівцем у лікуванні хвороби пістряка (рака)". Та преса підкреслює також його ініціятиву та діяльну працю в справі створення масової Паранської Ліги для боротьби з пістряком, відзначає його активні заходи в організації естадуального інституту та клініки.

Подорож д-ра Богдана Кобилянського до ЗДА теж тісно пов'язана з дальшим розгортанням ефективної боротьби проти цієї недуги на бразилійському терені.

Уряд провінції Парана придбав у ЗДА кобальтому бомбу, пристосовану для лікування пістряка. Ця бомба є останнім словом медичної науки у поборюванні цієї хвороби. Вона набагато потужніша від тієї, що є вже в Ріо де Жанейро та різниться від неї в способах дії. Бомба в Ріо де Жанейро перебуває в стані статики, тобто вона не рухається, а тому впливає тільки на якесь одне місце в організмі хворого. Закуплена урядом Парани бомба діє за принципом динаміки, вона може скільки завгодно обертатися довкола хворого організму і таким чином відразу однаково впливати на кілька вогнищ хвороби. Отже, є значно досконалішою від своєї попередниці.

Д-р Богдан Кобилянський відбуде в ЗДА ґрунтовний практичний курс з лікування пістряка цією бомбою, після чого доставить її до головного міста Парани — Куритиби, де встановить в керованій ним клініці.

У розмові зі співробітником „Ґазета до Пово" д-р Богдан Кобилянський висловив свою певність, що найпізніше через 6 місяців від дня його виїзду до ЗДА — Куритиба стане одним з відомих осередків у поборюванні пістряка.

Практичний курс д-р Богдан Кобилянський пройде в Ню Йорку. Крім того, він візьме участь, як офіційний представник Парани, в науковому з'їзді лікування пістряка, що скликається в Маямі та познайомиться з діяльністю різних підприємств і лябораторій в американському атомовому місті.

Це все, що стосується самої подорожі. Тепер скажемо кілька слів про особу нашого славного земляка.

Мало хто з українців Бразилії не знає про нього. Тропічний клімат, як відомо, спричинює багато недуг. В таких випадках українці, з найдальших закутин Парани вдаються до свого фахового лікаря, який завжди дасть їм потрібну медичну допомогу. Нову українську іміґрацію д-р Богдан Кобилянський лікує безплатно посьогодні.

Та лікарська праця — це частка у виявленні свого українського „я" д-ром Богданом Кобилянським. Хоч він народився в Бразилії, але твердо ступає в слід своєму батькові, колишньому бойовому учасникові українських визвольних змагань, а тепер в Бразилії — довголітньому голові Хліборобсько - Освітнього Союзу п. Степанові Кобилянському.

Д-р Богдан у юні роки створював Секцію Молоді при Союзі та належав до її проводу. Пізніше він уже кілька років є членом Централі Союзу, в якій керує відділом зовнішніх зв'язків. Недавно його обрали на директора Кооперативного Хліборобського Банку, що тепер створюється українцями Парани. Він був одним із засновників та першим керівником куритибського радіопересилання „Українська Хвиля", його перу належить чимало цінних статтей, вміщених у місцевому часописі „Хлібороб".

Цілком слушно багато нагато наших людей в Куритибі сьогодня говорять, що в зв'язку з науковою подорожжю д-ра Богдана Кобилянського до ЗДА, ще вище підноситься вгору прапор української громади на бразилійському терені.

Виїздить він до ЗДА, в супроводі своєї дружини пані Єди-Марії, 22-го квітня на другий день Великодня. Треба сподіватися, що ця видатна подорож матиме всебічний успіх.

Ол. В-ко

УНРАДА І СПРАВА КОНСОЛІДАЦІЇ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

На мою думку, коли якісь американські чи інші чужинні кола стоять на позиціях непередрішенства і їх твердо додержуються, то це можна зрозуміти і в цьому немає ще нічого страшного. Иде тільки про те, щоб ми, представники української визвольної політики, на ці позиції не переходили. І я мушу ствердити, що ВО УНРади у своїй діяльності на міжнародньому форумі чи серед українського громадянства, а тим більше супроти українського народу на Батьківщині щодо його майбутнього державного буття — ніколи не ставав і, тепер під моїм головуванням, не стане на позиції непередрішенства. ВО УНРади твердо репрезентує самостійницькі і соборницькі українські політичні позиції і стоїть за автоматичне відновлення по поваленні сучасного окупаційного режиму на Батьківщині самостійної і соборної української держави — Української Народньої Республіки — без усяких поновних плебісцитів чи чогось подібного. Для осягнення цієї мети Державний Центр УНР провадить боротьбу не тільки проти комунізму, але й проти російського імперіялізму всякого забарвлення. Коли ж іде про працю праці українських науковців в Інституті Совєтознавства чи українських журналістів у Радіо Визволення, то це нікскільки не в'яже і не в'язатиме ВО УНРади в провадженні ним визвольної політики на засадах самостійництва і соборництва. Ми вважаємо, що в праці українців у згаданих Інституті та Радіо є чимало плюсів і будемо намагатися, щоб та праця ставала все більш корисною для українських національно-державних інтересів. Цього, між іншим, перед виступом з УНРади, хотіла і ОУН, не вимагаючи зірвання з Американським Комітетом і його установами.

Друге: ми розуміємо, що справа консолідації всіх українських політичних сил шляхом їх вступу до УНРади є надто скомплікована з огляду на різного роду розходження й суперечності в поглядах. Отже, трудно сподіватися на швидке, а тим більш негайне полагодження цієї справи. Проф. О. Юрченко, як Керівник Ресорту Внутрішніх Справ, буде далі робити відповідні заходи в цьому напрямку й утримуватиме контакт зі всіма, хто виявить до цього бажання. Але, не чекаючи на результат цих заходів, ми хочемо вже тепер запропонувати відбування в міру потреби спільних нарад всіх політичних організацій та установ для обмірковування і, по можливості, узгіднювання політичних напрямних на зовнішньому відтинку. Такі наради вже відбувалися в минулому. Якщо в майбутньому ми будемо це робити частіше і реґулярніше, то цим ми, може, поволі створимо атмосферу взаємного розуміння, без якого і справа завершення консолідації українських політичних сил є, властиво, неможлива.

Однак незалежно від вислідy двох перших справ — консолідації і відбування спільних нарад — є ще одна річ, яка повинна лежати на серці кожному українцеві: це припинення взаємного поборювання і встановлення бодай толерантности, якщо не взаємної пошани. Наша внутрішня ворожнеча, неперебірлива пресова полеміка, взаємні обвинувачення — ідуть лише на руку нашим ворогам й обнижують рівень української визвольної справи у вільному світі.

Якщо ми покищо не можемо зійтися всі спільно в одній установі й разом працювати, то бодай не перешкоджаймо одні другим. Хай кожний робить те, що він може і вважає за потрібне й корисне. Які б не були різні наші шляхи, ми вважаємо, що все таки всі ми йдемо до однієї мети: народоправної самостійної і соборної України. Це те, що може і повинно нас лучити. І тому Виконавчий Орган УНРади пропонує встановити поміж українцями у вільному світі „громадянський мир" — мир у пресі, на вічах, в офіційних виступах поодиноких політичних організацій чи їх представників. Я думаю, що це той мінімум, якого вимагає від нас становище на поневоленій Батьківщині і в світі і на який ми є в стані здобутися.

(Укр. Інформ. Бюро)

Депресія неможлива — твердить економіст

Вашінгтон. — Один із провідних економістів-підприємців Герберт Стейн, який є директором комісії для економічного розвитку, заявив, що тепер не є можлива така велика депресія, яка була в цій країні на початку 30-их років цього віку. „Ми знаємо, що довгу і глибоку економічну депресію можемо передбачити і повести таку фінансову політику, щоб до неї не допустити". Стейн каже, що тепер є можливість збільшити видатки, користаючи навіть із такого засобу, як державний дефіцит. Він припускає збільшування і зменшування економіки країни, але ці знижки в економіці не можуть довше тривати і не можуть бути такі глибокі, як депресія з 30-их років.

● **Міжнародна Ліга Т-в Червоного Хреста** з осідком у Женеві продовжила до 330 червня ц. р. свою опіку над 21,000 мадярських утікачів в Австрії і 16,000 в Югославії. Після того мадярськими втікачами, які ще залишаться в тих країнах, опікуватимуться австрійський та югославські уряд і крайові Червоні Хрести.

З музичної хроніки

Згідно з повідомленням місцевої американської ґазети, дня 24 березня 1957 р. відбувся перший концерт новозорганізованої симфонічної оркестри в Кінґстоні, стейт Ню Йорк, під батутою Маркіяна Бачинського.

Молодий український музика, абсольвент Murray State College, здобув ступінь Master of Music в Eastman School of Music в Рачестер. Від вересня 1956 р. він учителює в кінґстонському гайскулі, де рівночасно дириґує учнівською струнною оркестрою. Завдяки прихильному ставленню і управи школи а також завдяки ентузіязмові декількох музик із старшого громадянства М. Бачинському пощастило сформувати симфонічну оркестру подвійної обсади, що начислює яких 40 членів. Після недовгого часу наполегливої праці вдалося влаштувати самостійний концерт, в програму якого ввійшли твори таких композиторів, як Моцарта, Шуберта (симфонія ч. 8, г-моль), Бетговена, Вільямса, Бізе та Котеса.

Після першого виступу треба побажати молодому дириґентові дальших успіхів у вибраній ділянці на чергових концертах з кінґстонською симфонічною оркестрою.

І. Соневицький.

Прилад, що сам керує літаком

Кембридж, Массачусетс. — Науковці з Массачусетського Технологічного Інституту виявили, що ЗДА мають прилад, який без участи людини керує літаком, керованою ракетою, кораблем або підводним човном. Цей прилад тому такий важливий, що його дії не може припинити ворог. Новий прилад називається „Інертний Провідник" і він може керувати літаком або кораблем до кожного місця в світі. Відбувся пробний лет літака „Б-29" із Бостону, Массачусетс, до Лос Анджелес, Каліфорнія. „Інертний провідник" не має ані магнетного компаса, ні радіо або радару. На нього не впливають погода, сонячні плями ані магнетні сили землі. Над цим винаходом працювали від 1939 року голова Массачусетського Інституту Технології д-р Чарлз С. Дрейпер і професор аеронавтичної інженерії д-р Волтер Ріґлі.

Фарбовані харчі спричинюють недугу пістряка

Шикаґо. — Д-р Артур А. Нелсон, який працює в Адміністрації для Досліду Харчів і Ліків, промовляв на зборах Федерації Експериментальних Біологічних Товариств і заявив, що деякі фарби, яких уживається до фарбування харчів, спричиняють недугу пістряка. До фарбування харчів вживається 13 кольорів, і 10 з них є шкідливі, бо виявилося, що вони спричиняють пістряка, коли їх впорснути під шкіру щурам. Д-р Нелсон сказав, що не ствержено, щоб ті фарби спричиняли недугу рака, коли їх споживається устами. В цій країні фарбується майже всі харчі, від цукерків починаючи, а кінчаючи на маслі і марґарині, і до фарбування харчів вживають річно 1,250,000 фунтів різного кольору фарб. Д-р Нелсон твердить, що пересічна людина в цій країні споживає з харчами два рази стільки фарб, скільки треба впорснути щурові під шкіру, щоб викликати в нього недугу пістряка. Спричинюють пістряка в щурів кольори сині, зелені, червоні і помаранчові, а також два жовті кольори, якими фарбується масло і марґарину.

ВЕЛИКОДНІЙ ПРИМИРОК

(Закінчення зі стор. 2-ої)

гий поцілить неминуче, і разом з трісками та землею шматтям вилетимо ми в повітря. І тільки один із „зелених" мав „щастя": відламком гранати поранило його в руку — понівечило пальці. На його обличчі, замість болю, розпливалась усмішка: скоро і порівнюючи дешево він позбувся обов'язку бути на фронті. Інших, що дивилися на нього, брали завидки. Та то тільки зранку австрійці пополохали москалів. Далі цілий день панував спокій. На небі не було ані хмаринки. Сонце гріло по-весняному.

І то ніхто інший, тільки воно, сонце, призвело до того, що другого дня свят десь по полудні, заключено між обома воюючими сторонами примирок. Потреба була однакова для обох сторін. Річ у тому, що ще на католицьке Різдво московське командування вирішило було прорвати фронт. В той день завивала зовірюха, цебто була саме така погода, яку москалі віками використовували у війнах. На початку кинули в атаку батальйон. Та хоч і вузький був простір між окопами, але москалям не пощастило його живими пробігти. Австрійці зустріли їх таким вогнем, що малощо залишилось з того батальйону. Багато забитих звисло на колючих дротах. Так ото ті перебиті бідолахи й лежали на місці аж до Великодня. Сонце пригрівало і одним і другим годі було витримати в окопах від сопуху.

І ось наче земля розступилась і з неї вийшли живі люди! Над окопами пролунало: „Примирок, примирок!.." З австрійського боку винесено стола, декілька стільців і пару плящок з якимсь напоєм. Коло столу засіли австрійські та московські старшини. Австрійці частували. Москалі не мали чим — під час тієї війни заборонено було продаж алькоголю. Вийшли з обох боків санітари з лопатами, почали копати ями та вкидати до них надуті трупи. А міжокопний простір все більше та більше заливався вояками ворожих армій. Австрійці всі, як один, в блакитнявих одностроях, всі надиво чисті, а москалі — чорних бушлатих, зеленкуватих „тілогрійках", у сивих шинелях, у кожушках, у „фуражках", в шапках з навушниками, а то й зовсім без шапок, переважно зарослі бородами, всі однаково брудні. Аж соромно було, що ми ось такі, і то саме на Великдень так репрезентуємось перед австрійцями.

Простір між окопами враз перетворився на базарний майдан. Братання, гамір, обмін різними речами і навіть грішми. Цей примирливий великодній „базар" продовжувався доти, аж поки не закопали всіх поляглих на Різдво. Потім залунали з одного й другого боку команди, і за пару хвилин натовп наче провалився крізь землю. Десь загуркотіли гармати і знову засвистіли кулі над нашими головами.

Деякі москалі повернулись до своїх окопів п'яненькі, коли вже почало темніти. Дуже хвалили австрійців і казали, що з таким народом не варто було б воювати. Деякі казали: „А говорять вони точно так, як наші хахли, і „харашо" співають „Христос воскрес із мертвих, смертію смерть поправ..."

Кожний свідомий українець та кожна свідома українка вважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшати кадри ідейних українських працівників.

КОНСОЛІДАЦІЙНА КОНФЕРЕНЦІЯ В МЮНХЕНІ

(Закінчення зі стор. 1-ої)

Але, — каже він — з огляду на засадничі розходження, консолідація навколо Державного Центру покищо неможлива.

Ред. Стахів (ЗП УГВР) не забирає слова в дискусії, але запитує, чим пояснити, що в ЗДА постав бльок українських демократичних партій, і чи ВО відомо про ці заходи. На це пізніше М. А. Лівицький відповідає, що демократичний бльок в ЗДА існує так, як тепер в ЗДА збираються формувати націоналістичний бльок чи рух, і ці бльоки в ЗДА не стоять на перешкоді договоренню чи консолідації навколо одного центру.

З опозиційних діячів забирав ще слово ред. Майстренко, який також радів з нової ініціятиви ВО УНРади.

На кінці забирали голос деякі представники українських партій, що входять до УНР, як В. Доленко, інж. Діберт та д-р Прокопчук. Вся дискусія відбулася в спокійній і діловій атмосфері. Голова ВО, М. Лівицький в заключному слові висловив вдоволення з перебігу консолідаційних нарад. На пропозицію ред. Стахова створено 4-членну комісію з представників УНРади і опозиційних партій, яка має опрацювати спільний комунікат про вислід цих консолідаційних нарад. Крига скресла, на шляху до єдности ще багато перешкод, але при добрій волі їх напевно можна буде усунути. А доброї волі у всіх, як це показали мюнхенські наради, засадничо не бракує. Є тільки розходження в поглядах, як до об'єднання найкраще дійти.

Комуністичний Китай наслідує Москву у „мировій офензиві"

Гонґ Конґ. — Мабуть, за узгідненою з Москвою закордонно-політичною тактикою, зараз після того, як Хрущов і Булґанін у Москві, з нагоди дипломатичних прийнять заговорили „миролюбним" і „співіснувальним" тоном, на прийнятті у честь „президента СССР" Клима Ворошилова, що перебуває тепер в Пейпінґу, Мао Тсе-тунґ заявив, що він „готов до співпраці з Чі янґ Кай-шеком". Водночас Чу Ен-лай, прийнявши приїхавших до Комуністичного Китаю делеґатів японської соціялістичної партії, предложив їм цілий плян „азійського пакту безпеки", що його мали б підписати Ком. Китай, Індія, Японія, Індонезія, СССР і ЗДА. Він з притиском запевняв японських соціялістів, про бажання Ком. Китаю жити в згоді з Японією, дармащо водночас вказав на визнавання Японією Національного Китаю, як головну прешкоду до „приязни" китайських комуністів з японцями. Комуно-китайська оферта „приязни" знайшла в офіційних колах Японії дуже холодну зустріч. Японці вважають проєкт „азійського пакту безпеки" виключно лиш комуністичним пропаґандивним трюком.

Ґейтс воліє один атомовий літаконосець, замість кількох кораблів

Вашинґтон. — Секретар фльоти Томас С. Ґейтс заявив на пресовій конференції, що волів би збудувати один атомовий літаконосець, ніж будувати кілька бойових звичайних кораблів. На один 85.000 тонновий літаконосець, порушуваний атомовою енерґією, треба б 310 мільйонів долярів. Фльота вимагає від Конґресу на будову нових кораблів 1,600,000,000 долярів, в тому є і сума на перший атомовий літаконосець — 292 мільйони долярів. Фльота плянує збудувати 19 нових бойових кораблів, а 12 старих кораблів змодернізувати. На думку секретаря фльоти атомові підводні човни не можуть заступити атомового літаконосця, і тому конче треба б його збудувати.

Молоко може подешевшати від 5-ох до 10-ох центів

Вашинґтон. — Професор рільничої економіки в Іллинойському університеті Роленд В. Бартлетт зізнавав в Підкомісії Рільництва в Палаті Репрезентантів і сказав, що незабаром може настати „революційна зміна" в доставі молока, яка спричинить подешевшання цього продукту на 5 до 10 центів на одній кварті. Ця велика зміна в молочарстві — це міжстейтовий продаж молока в концентрованому виді. Це повне молоко в сконцентрованому виді можна буде заміняти в звичайне молоко при допомозі води, і воно матиме ті самі прикмети, включно з запахом, які має нормальне молоко. З середньозахідних стейтів можна буде доставляти легким коштом це сконцентроване молоко до інших районів, і тоді мусить подешевшати молоко в цілій країні.

Президент Індонезії захоплений совєтським „виховуванням мас"

Сукарта, Індонезія. — Президент Індонезії Сукарно виголосив в минулу середу промову в цьому місті у центральній Яві, в якій ентузіястично висловлювався про успіхи, що їх ніби осягнули Совєти і Єгипет у використовуванні „енерґії народних мас" для розвитку своїх країн. „Нарід мусить бути організований, керований і виховуваний згори" — твердив президент Сукарно, ставлючи на приклад Совєти і Єгипет, які буцімто стосують таку успішну „виховну" систему. Сукарно заявив, що під час його перебування в Єгипті єгипетський президент Насер хвалився перед ним, що вони будують в рекордово швидкому часі шляхи й виконують інші публічні роботи, бо зуміли впоїти в маси свідомість, що та праця корисна для народу. „Вулиці й бульвари будується в Совєтах збірним зусиллям народу" — заявив Сукарно, давши цим доказ, що він повірив в байки, що їх чув від своїх большевицьких господарів, та замало второпний, щоб зрозуміти, що найбільші публічні роботи переведено в Совєтах виключно примусовими невільницькими робітниками.

Крішна Менон — міністром оборони Індії

Ню Делі. — Індійський дипломат Крішма Менон, який був головою індійської делеґації на останній Генеральній Асамблеї Об'єднаних Націй та відомий в міжнародному світі з своїх про-совєтських симпатій, став у новому уряді Індії військовим міністром. Хоч сам він — людина цивільна і ніколи не служив у війську, проте його приятель, індійський прем'єр Джавагарлал Неру, вважає, що Крішма Менон орієнтується у військовій політиці різних держав і має власні вартісні стратеґічні ідеї. Пост військового міністра в Індії — один із найважливіших, що видно хоч би по тому, що бюджет міністерства оборони на найближчий рік нараховує 529,000,000 долярів, на 102,000 000 долярів більше, як цьогорічний, і становить 39 відсотків всіх держаних прибутків. Поруч з призначенням Крішми Менона, який до цього часу був міністром без ресорту, найважливішим є призначення чільного політика Конґресової партії, С. К. Патіля, міністром наводнювання і електричної енерґії. Патіль є представником правих індійських кіл, а Крішма Менон — лівих.

ВЕСЕЛИХ СВЯТ!

†

Надійшла вістка зі Львова, що вночі 14-го вересня 1956 року — заснула на вічність —

НАЙДОРОЖЧА МАТИ

ІРИНА КУЛЬЧИЦЬКА

Нехай рідна земля, буде Їй легкою!

Тяжким горем прибиті:

Ольга ФАРАОНІВ — донька

Д-р Богдан ФАРАОНІВ — зять

†

Український Клюб в м. Денвері, Колорадо, повідомляє Громадянство, що 10-го квітня 1957 року, після довгої хвороби, відійшла від нас

НАША АКТИВНА ЧЛЕНКА

СОФІЯ СЛАСТІОН

Висловлюємо глибокий жаль Її чоловікові інж. Юрієві Сластіонові.

ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

Управа Клюбу

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. — Місячні збори Т-ва Запорозька Січ, Відд. 342, відбудуться в неділю 28-го квітня 1957 р., о год. 2-ій по пол., в церковній залі — 641 Розевелт Евеню. Просимо прийти, заплатити вкладки і привести нових членів. — Є. Вадяк, предс.; М. Кіра, кас.; І. Гундяк, секр.

Кожний свідомий українець та кожна свідома українка вважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшати кадри ідейних українських працівників